

JOURNAL OF SOCIAL AND HUMANITIES SCIENCES RESEARCH

Uluslararası Sosyal ve Beşeri Bilimler Araştırma Dergisi

Open Access Refereed e-Journal & Refereed & Indexed

Article Type	Research Article	Accepted / Makale Kabul	22.08.2019
Received / Makale Geliş	17.06.2019	Published / Yayınlanma	25.08.2019

PIYANO BAŞLANGIÇ ESERLERİNDE BATI VE TÜRK BESTECİLERİNİN EŞ STİL YAKLAŞIMLARI

THE IDENTICAL STYLES OF WESTERN AND TURKISH COMPOSERS' IN ELEMENTARY PIANO PIECES

Doç. Dr. E. Ceylan ÜNAL AKBULUT

Yıldız Teknik Üniversitesi, Sanat ve Tasarım Fakültesi, Müzik ve Sahne Sanatları Bölümü,
İstanbul / TÜRKİYE, ORCID: 0000-0001-5108-7386

ÖZET

Birbirine yakın, eş olan eserler ya da diğerinden feyz alma konusu çoğu çalışmada karşımıza çıkmaktadır. Konu müziğe geldiğinde birçok ünlü bestecinin başyapıtında en az kendisi kadar ünlü diğer bestecinin motiflerini duyabiliriz. Bu durum elbette nadirdir. Günümüzde dinlenen popüler müziklerde ise bazen aralarında fark yokmuşçasına tanıdık ezgiler kulağımıza çarpar. Ancak konu çalgı eğitimine geldiğinde parçaların seçimi büyük önem arz etmektedir. Eğitmen birbirine taklit olabilecek özellikte parçaları ancak pekiştirici, tamamlayıcı ve sağlaştırmacı olması adına öğrenciye verebilir. Standart piyano eğitiminde Klasik Batı Müziği eserlerini öğretirken, kendi bestecilerimizin eserlerini de öğrenciye tanıştırmalıyız. Bu çalışma kapsamında piyano başlangıç eserlerinde Batı ve Türk eserlerinden birbirine eş stilde toplamda beşer parçaya ulaşılmıştır. “Armonik, Ezgisel, Dokusal, Ritimsel ve Teknik” olarak tüm bu parçalar analiz edilmiştir. Sonuç olarak bu parçaların ardına çalışılması öğrencinin yorum, teknik, ifade ve stil bilgisini geliştirecektir.

Anahtar Kelimeler: Piyano, Analiz, Eş, Stil

ABSTRACT

In many studies, it can be observed that there is the issue of being inspired by other works or works that are extremely similar or even identical. When it comes to music, we can hear the motives of other famous composers in the masterpiece of many known composers. This is of course rarely seen. In popular music today, sometimes we hear familiar tunes as if there is no difference between the popular version and the original. However, when it comes to instrument training, the selection of the pieces is of great importance. The trainer should only give pieces that portray the original one in order to be complementary and reinforcing. While teaching classical Western music in standard piano education, we should also introduce the works of our own composers to the students. Within the scope of this study, there is a total of five piano starter Western and Turkish pieces with identical styles. Harmonically, melodically, texturally, rhythmically and technically all these compositions are analyzed. As a result, studying these pieces one after the other will improve the student's knowledge of interpretation, technique, expression and style.

Keywords: Piano, Analysis, Identical, Style

1. GİRİŞ

Piyano Edebiyatının son derece geniş literatürü yüzyıllardan beri yorumcular ve ilgili dinleyicilerin dikkatini çekmektedir. Bu durum elbette tüm bestecilerin süre gelen yoğun çalışmalarının sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Yetişkinlere yönelik son derece geniş dağarcığa kıyasla, başlangıç piyano için azımsanmayacak nicelikte esere rastlamak mümkündür. Barok dönemden başlayarak piyano için eser üretmiş birçok bestecinin çocuklara ve gençlere yönelik çalışmalar yaptığı bilinmektedir.

Alman besteci Robert Schumann ve Rus besteci Piyotr Ilyic Tchaikovsky'nin “Gençler İçin” eserleri başlangıç piyano eğitimine yönelik hazırlanmış tüm dünya tarafından yüzyıllardır kullanılan eşsiz eserlerdir. “Çocuklar İçin” isimli kitabı ile Macar Besteci Bela Bartok Macar ve Slav Halk ezgilerinden yola çıkarak geniş kapsamlı piyano başlangıç albümü hazırlamıştır. Dmitri Kabalewsky Op.27, Op.24 ve Op. 39, Alexander Gretchaninov Op.98, Aram Khachaturian Ivan'ın Maceraları ve iki kitaptan oluşan

Çocuklar İçin ilk akla gelen diğer bestelerdir. J.S.Bach'ın Anna Magdalena Bach veya diğer bir isimle *Der Erste Bach* Albümü başlangıç piyano öğrencileri için Barok dönemi tanınmaları adına eğitime yönelik bestelenmiş ve derlenmiş vazgeçilmez bir kaynaktır. Sonat formunda yazılmış eserlerin başında M. Clementi Op.36 Sonatinler kitabı gelmektedir.

Türk bestecilerinin çocuklara ve gençlere yönelik azımsanmayacak sayıda eseri bulunmaktadır. Ahmet Adnan Saygun- İnci'nin Kitabı, Ulvi Cemal Erkin- Duyuşlar, Ekrem Zeki Ün- Çocuklar İçin en çok bilinen ve müzik okullarında kullanılan yapıtlardır. İkinci kuşak olarak tabir edilen Türk bestecileri İlhan Baran- Çocuk Parçaları, Kemal Sünder- Piyano İçin 12 Çocuk Parçası, Çetin Işıközlü- Çocuk Dünyası ve Cengiz Tanç- Çocuklar İçin 10 Küçük Piyano parçası isimli yapıtları ile dağarcığı zenginleştirmişlerdir.

Piyano eğitiminde temelde piyano çalmayı geliştirme ve en etkin biçimde kullanabilme amaçlanmaktadır. Öğrencinin istenilen davranış değişikliklerini gerçekleştirerek piyano çalma becerisini arttırması da, uygulamadaki en önemli yansımalarından biridir (Kurtuldu, 2007: 20).

Aydiner araştırmasında, Türk piyano literatüründe bulunan eserlerden müzik öğretmenliği anabilim dallarındaki piyano eğitimi sürecinde sıklıkla seslendirilen eserlerin, makamsal dizilerin kullanıldığı eserler olduklarını ifade etmiştir (Aydiner, 2008: 138).

Bireye piyano eğitimi ile kazandırılması gereken piyano çalma becerileri hem teknik yönden gelişimini, hem de müzikal yönden gelişimlerini kapsamalıdır. Piyano eğitiminin daha başlangıcından itibaren teknik becerilerin doğru olarak geliştirilmesi, öğrencilerin etkili ve duyarlı çalmalarını sağlayacak bir yaklaşım olarak görülmektedir. Çünkü piyano eğitiminin temel amacı uygun teknik yardımıyla eserlerin kendi temposunda ve doğru bir ifade ile çalınmasını sağlamak olmalıdır (Çevik, 2007: 64; Kasap, 2005).

Josef Hoffmann'a göre "Müzik hedefi olmadan teknik doğal bir yetenekten ibarettir. Tek başına yetenek ise hiçbir zaman sanata hizmet edemez" (Gasimova, 2010: 100; Hoffmann, 1981).

Piyano eğitimi temelde öğrencilere, piyanoyu çalabilmeye yönelik teknik davranışları ve piyano için oluşturulan eserlerin yorumlanabilmesine yönelik müzikal davranışları kazandırmayı amaçlamaktadır (Kurtuldu, 2010: 128; Bulut, 2008).

Böylelikle teknik yeterlilik olmadan çalgı hâkimiyeti kazanılamaz ve ezgisel, ritimsel, dokusal, armonik öğeler yeterli derecede yorumlanamaz. Müzikalite ancak bu şekilde gelişme göstermektedir.

2. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu geniş dağarcıklar içerisinde farklı ülkelerin bestecilerinin birbirlerine yakın olarak adlandırabilecek eserlerin varlığının araştırılması, bu çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Böylelikle Batı ve Türk bestecilerinin "Armonik, Ezgisel, Dokusal, Ritimsel, Teknik" olarak eş stillerde bestelenmiş eserleri araştırılmıştır.

3. SINIRLILIKLAR

Bu eş stiller beş farklı karakteristik özellikte incelenmiştir. Bunlar:

Armonik Stil; iki eser arasındaki eş armonik yürüyüş ya da ortak kullanılan akorlar,

Ezgisel Stil; iki eser arasındaki eş melodik yapı,

Dokusal Stil; iki eser arasındaki eş nota değerleri, ortak genel görünüş,

Ritimsel Stil; iki eser arasındaki eş ritmik kalıplar,

Teknik Stil; iki eser arasındaki eş teknik pasajlar olarak açıklanmıştır.

4. YÖNTEM

Araştırmanın konusu başlangıç piyano eserleri olduğundan söz konusu kaynaklara ulaşmak için tarama yöntemine başvurulmuştur.

5. BULGULAR

Tarama sonucunda, aşağıda sıralanan bestecilerin başlangıç metot ya da çocuklar için yazdıkları eserleri birbirine eş olarak bulunmuştur. Bu eserler ikiye grup olarak aşağıda sıralanmıştır.

1-F.Beyer No:103/ E.Z.Ün "Küçük Etüt"

2-B.Bartok "For the Left Hand"/E.Z.Ün "Masaldaki Atlı"

3-R.Schumann No.5/A.A.Saygun "İnci"

4-P.I.Tchaikovsky "The Little Rider"/ C.Tanç No.2

5-R.Schumann "Wild Horseman"/ U.C.Erkin "Şaka" isimli

İlk incelenen iki eser, F.Beyer Op.101 Piyano Metodu No.103 ve E.Z.Ün Çocuklar İçin kitabından "Küçük Etüt"tür.

Allegro moderato

Şekil 1. F.Beyer Op.101 Piyano Metodu No.103

Akışlı ♩ = 104

Şekil 2. E.Z.Ün Çocuklar İçin Kitabı "Küçük Etüt"

Bu ilk iki bestede "Ritimsel, Dokusal ve Teknik" eş stil yaklaşımları bulunmaktadır. Sol eldeki onaltılık notaların "Alberti Bass" tekrarları ve sağ eldeki melodik hat her iki parçanın da "Etüt" kategorisinde değerlendirilmesine neden olmaktadır.

Bu iki eserde herhangi bir armonik ve ezgisel ortaklık bulunmamakla beraber, ardı ardına öğretilmeleri piyano öğretimi açısından destekleyici olacaktır.

İkinci iki eser, B.Bartok ve E.Z.Ün'den alınmıştır.

Allegro ♩ = 144

Şekil 3. B.Bartok- For Children- For the Left Hand

Presto ♩ = 176

Şekil 4. E.Z.Ün- Piyano İçin Küçük Parçalar "Masaldaki Atlı"

Bu iki bestede "Ritimsel, Dokusal ve Teknik" eş stil yaklaşımları bulunmaktadır. E.Z. Ün'ün Piyano İçin Küçük Parçalar kitabından 2/4'lük "Masaldaki Atlı" isimli parça, B.Bartok'un "Çocuklar İçin" yazdığı birinci kitaptaki "Sol El İçin" isimli parçadaki beşli aralıklarla oluşturulan ritmik tekrarı ile aynı stildedir. Modal yürüyüşün sağ eldeki ezgisel yapı ile desteklendiği eserler "Armonik ve Ezgisel" olarak da eş yaklaşımlara sahiptirler. Bu iki eserin ardı ardına öğretilmeleri piyano öğretimi açısından destekleyici olacaktır.

Üçüncü iki eser, R.Schumann Gençlik Albümü Op.68 No.5 ve A.A.Saygun "İnci'nin Kitabından "İnci" isimli parçalardır.

Non presto ♩ = 138

Şekil 5. R.Schumann Gençlik Albümü Op.68 No:5

Colme ♩ = 106

Şekil 6. A.A.Saygun-İnci'nin Kitabı "İnci"

Bu iki eserde en çok "Ritimsel, Dokusal, Ezgisel ve Teknik" eş stil yaklaşımları bulunmaktadır. Bu iki eser "Pedal Ses" özellikleri ile aynı yapıdadır. Saygun'un yapıtının modal, Schumann'ın ise tonal olarak dörtlü, beşli aralıkları sıklıkla duyurduğundan Armonik olarak eş stil yaklaşımı bulunmamaktadır. Bu iki eserin birbirinin ardına öğretilmesi faydalı olacaktır.

Dördüncü iki eser, P.I.Tchaikovsky ile Cengiz Tanç'ı eserleridir.

Vivo

Şekil 7. Tchaikovsky Gençlik Albümü Op. 39 No:7 "The Little Rider"

Vivace

Şekil 8. C. Tanç 10 Küçük Parçası No: 2

Tchaikovsky Gençlik Albümü Op. 39 No:7 "The Little Rider", Tanç'ın 10 Küçük Parçası isimli yapıtının 2 numaralı eseri ile eş stillere sahiptir. Özellikle " Ritimsel, Dokusal ve Teknik" yaklaşımlar son derece ortaktır. Bileşik zaman kullanımı, aksanlar, tempo, her iki elde de *staccato* aralık kullanımı çok belirgin olarak görülmektedir. Bunun yanında "Armonik ve Ezgisel" bir eş stil yaklaşımına rastlanmamıştır. Bu iki eserin birbirini takip edecek şekilde öğrenilmesi her iki eser için pekiştirici olacaktır.

Beşinci iki eser, R.Schumann Gençlik Albümü Op.68 "Wild Horseman" ve U.C.Erkin Duyuşlar Piyano İçin 11 Parça "Şaka"

Vivace ♩ = 126

Şekil 9. R.Schumann Gençlik Albümü Op.68 "Wild Horseman"

Şekil 10. U.C.Erkin Duyuşlar Piyano İçin 11 Parça "Şaka"

Bu iki bestede eş stil yaklaşımı en çok "Teknik" olarak karşımıza çıkmaktadır. *Staccato* pasajların her iki elde karşılıklı konuşmaları benzer bir yaklaşımdır. Bu tekniği öğrenirken tekrar eden pasajları ayrı ayrı ve birbiri ardına çalışmak son derece faydalı olacaktır. Aynı şekilde "Dokusal ve Ritimsel" olarak ortak yaklaşım söz konusudur.

Bu çalışmada yer alan besteciler, en yakın tarih aralığı 50 (elli) yıl olmak üzere aralarında 100 (yüz) yılı aşkın fark olmasına rağmen aynı eş stil yaklaşımında eserler yazmışlardır. Adı geçen eserler Tablo 1'de belirtilmiştir.

Tablo 1. Eser Adı ve Besteleniş Yılları

Eser Adı	Besteleniş Yılı
F.Beyer No:103	E.Z.Ün "Küçük Etüt"
B.Bartok "For the Left Hand"	E.Z.Ün "Masaldaki Atlı"
R.Schumann No.5	A.A.Saygun "İnci"
P.I.Tchaikovsky "The Little Rider"	C.Tanç No.2
R.Schumann "Wild Horseman"	U.C.Erkin "Şaka"

Tablo 2. Besteci ve Eser İsimleri, Armonik, Ezgisel, Dokusal, Ritimsel, Teknik Yaklaşımlar

	Armonik	Ezgisel	Dokusal	Ritimsel	Teknik
F.Beyer No:103/ E.Z.Ün "Küçük Etüt"			X	X	X
B.Bartok "For the Left Hand"/E.Z.Ün "Masaldaki Atlı"			X	X	X
R.Schumann No.5/A.A.Saygun "İnci"		X	X	X	X
P.I.Tchaikovsky "The Little Rider"/ C.Tanç No.2			X	X	X
R.Schumann "Wild Horseman"/ U.C.Erkin "Şaka"					X

Bu durumda en çok teknik, sonra ritimsel ve dokusal ortak stil yaklaşımı bulunmuştur. Ezgisel yaklaşıma sahip bir tane ikili tespit edilmiştir. Armonik olarak hiç bir ortak özellik bulunamamıştır. Bu durum Klasik Batı müziği tonal eserlerinin armonik yürüyüşlerle otantik kadans ile sonlanırken, Türk bestelerinde modal ya da makamsal dizilerin plagal kadans ile sonlandığı durumu ile ifade edilebilir.

6. SONUÇ

Piyano çalmasını öğrenme; temelde zihinsel, devinişsel ve duyuşsal becerilerin gelişimini kapsayan çok yönlü ve karmaşık bir süreçtir (Çimen ve diğ. 2013: 1; Ertem, 2011). Leyla Pamir (1984: 45) ise piyano için, yerine göre matematik bir kesinlikle, ..hikaye anlatarak çalınması gerektiğini ifade etmiştir.

Piyano eğitiminin öğrenciye kazandırdığı en önemli prensip çaldığı besteyi tarihsel, dönemsel, armonik, melodik ve sezgisel analizle çözmeyi öğrenmesidir.

Bu çalışmanın sonucunda, Klasik Batı Müziği ve Türk bestecilerinin yazdığı piyano başlangıç eğitiminde kullanılacak eserler arasından birbirine yakın hatta eş sayılabilecek parçalar tespit edilmiştir. Bu parçalar beşer adet olup, dönemsel farklılıklarına rağmen aralarındaki ortak stil şaşırtıcı

derecede yakındır. Türk bestecilerinin Klasik Batı Müziği başlangıç piyano dağırcığına hâkimiyeti şüphesizdir. Bu anlamda herhangi bir öykünmenin söz konusu olup olmadığı bilinmemektedir. Eserler, "Amonik, Ezgisel, Dokusal, Ritimsel ve Teknik" olarak karşılaştırıldığında eş stiller ortaya çıkmıştır. Bu nedenle bu eserlerden birini öğrenirken bir diğerine eş olanı en azından deşifre etmek son derece faydalı olacaktır. Sonuç olarak eş stille önerilen çalışma prensibi öğretmenin konuyu benimsemesi ve öğrenci için olası olumlu kazanımları irdelemesi ile mümkün olacaktır. Piyano eğitimcileri bu konu üzerinde düşünmeğe davet edilecektir.

KAYNAKÇA

- AYDINER, M. (2008), Piyano Eğitiminde En Sık Seslendirilern Türk Eserlerinin Müziksel Öğelerinin Analizleri, *Abant izzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(2), 125-140.
- BARTOK, B. (1947), *For Children*, New York: Boosey & Hawkes.
- BEYER, F. (1980), *Scuola Preparatoria Del Pianoforte Op. 101*, Milano: Pozzoli.
- CZERNY, C. *Op. 599 Etütler*, İstanbul: Altuğ Nota Yayınları.
- ÇEVİK, B. (2007), Piyano Öğrenmek Neden Zordur? *KKEFD/JOKKEF*, (15), 62-79.
- ERKİN, U. C. (2007), *Duyuşlar*, Ankara: Sun Yayınevi.
- GASIMOVA, T. (2010), Piyano Öğrenme ve Öğretme Teknikleri, *Güzel Sanatlar Enstitüsü Dergisi*, (25),9-106.
- KURTULDU, M. K. (2007), Piyano Çalışma Yöntemlerinin Piyano Öğrencileri Tarafından Kullanılma Durumları *Millî Eğitim*, (176), 119-133.
- KURTULDU, M. K. (2010), Piyanonun Önemi ve Gerekliliğine Yönelik Bir Literatür Taraması, *Ekev Akademi Dergisi*,14(43), 127-140.
- PAMİR, L. (1984), *Çağdaş Piyano Eğitimi*, İstanbul: Türkiye Turing ve Otomobil Kurumu.
- SAYGUN, A. A. (1952), *İnci'nin Kitabı*, U.S.A: Southern Music Publishing Co. Inc.
- SCHUMANN, R. *Gençlik Albümü Op.68*. İstanbul: Altuğ Nota Yayınları.
- TANÇ, C. *Çocuklar İçin 10 Küçük Piyano Parçası. Op.2*. Devlet Konservatuvarı Yayınları.
- TCHAIKOVSKY, P.I.*Gençlik Albümü Op.39*, İstanbul: Altuğ Nota Yayınları.
- ÜN, E. Z. (1993), *Çocuklar İçin*, Remzi Kitabevi, İstanbul.